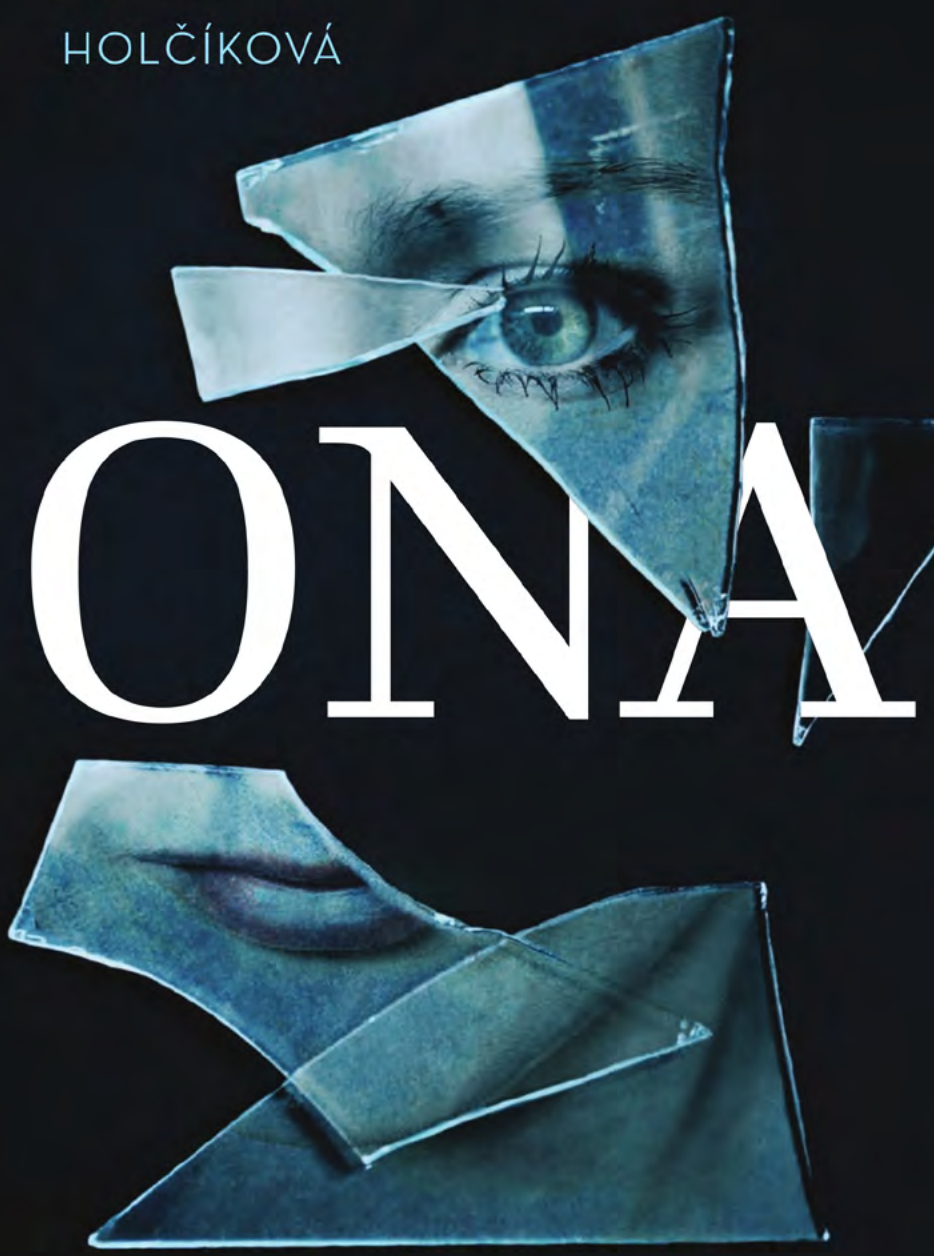

ZUZANA
HOLČÍKOVÁ

ONAY

NĚKDY MUSÍME ROZBÍT ILUZE,
ABYCHOM MOHLI JÍT DÁL

Ona

Vyšlo také v tištěné verzi

Zuzana Holčíková

Ona – e-kniha

Copyright © Fortuna Libri, 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ZUZANA HOLČÍKOVÁ

ONA

NĚKDY MUSÍME ROZBÍT ILUZE,
ABYCHOM MOHLI JÍT DÁL

Copyright © Zuzana Holčíková, 2025

Cover design © Miroslav Ferdinand

Cover illustration © Lyn Randle / Trevillion Images

Odpovědná redaktorka: Mgr. Erika Hanáčková

Jazyková korektura: Šárka Marčanová

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri Publishing, Praha 2025

www.fortunalibri.cz

První vydání

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, ukládána do informačních systémů nebo rozšiřována jakýmkoli způsobem, ať už elektronicky, mechanicky, fotografickou cestou, nebo jinými prostředky, bez souhlasu majitele práv.

BN: 148558/02

ISBN tištěné verze 978-80-7546-672-3

ISBN e-knihy 978-80-7546-683-9 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7546-684-6 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7546-685-3 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

„To nejsou vrásky na srdci, to jsou jizvy.“

COLETTE

*Mé dceři.
Kdybych Ti to neříkala dost často.
Mám Tě ráda.*

Prolog

Jana

Dýchej, Stelo, dýchej! Život v tobě nepřestal bít.

Nebe nad tebou nevyhaslo. Hvězdy vyšly a protály temnotu.

Oči ti bolest nezavřela. Půjde je otevřít.

Tvá ústa se neslepila. Můžeš mluvit, můžeš volat. Uslyší tě.

Svaly ti neochably, že by se nedalo chytnout stébła.

Tělo neztěžklo, nevzala si ho měkká zem.

Musíš dýchat, musíš cítit každý nádech, jak tě vynáší zpátky do života.

Nikdy nic nevzdávej.

Život nekončí tam, kde si řekneme, že je konec.

Tvůj život je tvá cesta, kde se potkáš s hrboly, výmoly a trhlinami. Naučí tě, jak se takovým hrbolům vyhnout, jak ty různě hluboký praskliny v zemi překročit a nánosy špíny zadupat do země.

Život se rozhodne sám, kdy, jak a proč nás opustí.

Světlo přichází s tebou, z míst, odkud se ke mně vracíš.

Všechno ostatní padá do stínů minulosti.

2018

*Když ležím s tebou, mohla bych tu zůstat,
zavřít oči, cítit, že jsi tu navždy,
ty a já spolu – nic není lepší!*

ADELE, SET FIRE TO THE RAIN

Stela

Za modře osvětleným barem sedí dva, co je sem zahnal prudký liják. Doběhli před pár minutami. Jde o známé místo blízko řeky. Jakkoli se snaží nebudit pozornost, mohou pouze doufat, že tu stráví hodiny v anonymitě.

Vyčkají na drink, zaposlouchají se do hlubokého, procítěného hlasu zpěvačky Adele, než dojde na první otázku.

Do plechové střechy nad jejich hlavami bubnuje déšť, jeden z mnoha rušivých elementů.

Drobná brunetka ve splývavých bílých šatech se zjevně cítí trapně, splašeně tře oči, až moc se soustředí na okolí. Je rozhodně nepřehlédnutelným zjevením. Na první pohled starší chlapík, který usedl vedle ní, umí zachovat klid a společenské dekorum. Jde to ovšem hůř, když se sami téměř neznají. Ale kdoví?

*

Na vysoké dřevěné stoličce sebou trhnu, když Adele vystřídá v éteru něco naprosto neposlouchatelného. Skoro jako by mi cosi ostrého projelo skrz naskrz hlavou. Znechuceně se zavrtím na koženém podsedačku a lokty se opřu o skleněný pult. Zhlédnu se ve vlastním odraze. Vypadám zmokle a našťavaně.

Vím jistě, že se na mě dívá.

Cítím ho na sobě a nevím, jestli dokážu odhadnout míru vlastního strachu a narůstajícího vzrušení.

Svolila jsem a zašla s ním na jeden drink.

I to bláznivý počasí venku naznačuje, že půjde o víc než o jeden drink.

„Může tohle někomu chutnat?“ využije možnosti a nakloní se ke mně. Jasně že uvažuje nahlas o tom trojbarevném drinku, co mi právě přistál na stole. Tenhle bar je drinky vyhlášený.

Nepotřebuju dvakrát pobízet a nasaju z brčka spodní oranžovou vrstvu nápoje. „Může,“ odpovím jednoduše a věnuju mu nevinný úsměv. Špičkou jazyka si hned potom olíznu horní ret. Až tak nevinně se nechovám.

„Dobře,“ pokývne nechápavě hlavou.

„Richarde,“ oslovím ho dnes už potřetí jménem. Na tykání jako takové nedošlo.

Vzhledne ke mně. „Ano?“

„Co tady vlastně podle tebe děláme?“ vytáhnu na něj tuhle možná dost nepatřičnou otázku. Přitom si nervózně zajedu prsty do vlhkých vlasů. Zrovna teď se na něj nedokážu podívat.

„Jen tak,“ pokrčí rameny, lehce zaskočený. „Zašli jsme na drink,“ připomene mi a cvrnkne prstem do žlutý skleničky. Sám se napije svého piva a s pěnou na rtech se usměje.

To mě pobaví, ale ne nadlouho. Hlavou mi běží docela jiná věc. Totiž ta, že Richard učí na stejné univerzitě, kde já studuju druhým rokem, a po tom, co jsem si u něj napsala poslední letošní test, není asi úplně v pořádku sedět tu takhle společně.

„Neděláme přece vůbec nic špatného, Stelo,“ podotkne klidným hlasem poté, co mi bleskově nakoukl do hlavy. Zapomínám, že jeho hlavní vyučovací předmět je psychologie. „Je naprosto zbytečný se čímkoli trápit. Dneska jsme tady, a zítra už nemusíme. Tím nemyslím, že bychom měli umřít nebo by měl nastat konec světa. Ale že tomu, co se děje a čeho jsme součástí, ať už dobrovolně, nebo nedobrovolně, pomáháme jen zčásti. Nesnaž se to chápat. Musíš tomu zkoušet věřit.“ Hezky se to poslouchá. Jeho hlas zní vyrovnaně a přesvědčivě. Znovu si musím připomenout, že ho poslední dva roky poslouchám hlavně ze školní lavice. Každý úterý a čtvrtek, sto minut čistého času, protože on přichází i odchází na minutu přesně.

„Nechci, aby ses... abychom se zabývali zbytečnými úvahami. Člověk pak mívá sklon o sobě pochybovat. Nechá se nahlodat zevnitř.“ Položí mi ruku na zápěstí a pevně ho sevře.

„Jsem zvyklá pochybovat,“ přiznám se a zkouším uvolnit ruku z jeho sevření.

Když uvážím jeho postavení na škole, respekt, váženost, autoritu, už dopředu mě děsí představa, jak jsou takové vztahy akceptovány nebo odsuzovány, přes loajalitu, či zášť a zlomyslnost lidí z mého i jeho prostředí.

„Toho zvyku tě musím zbavit,“ řekne a zdá se, že to myslí závažně. Zakrouťm záporně hlavou. „Vezmi si jenom tuhle situaci. Ano, souhlasila jsem a šla s tebou na drink. Jeden drink, řekneš si: No a co? To ale neznamená, že i tohle pro nás nepředstavuje určitý rizika. Všechno časem prosákne a my se budeme muset vyrovnat se zvýšenou pozorností každý po svém. Jsi zkrátka na očích. To je celý.“ Zatajím dech. Sleduju jeho výraz měnící se z ironického na pobavený.

Dobře, asi budu krom jiného i zábavná.

„Celý to není ani zdaleka, ale stejně s tebou nemůžu souhlasit.“ Nakloní se ke mně a zašeptá: „Jsem profesorem na škole, kde studuješ. Z toho se dnešní svět sotva podělá.“ Obejme mě

kolem ramen. Má pravdu. Dělán z komára velblouda. „Žijeme v jednadvacátém století, Stelo. Lidi bořej hranice na všech stranách zeměkoule. Vztahy nebyly nikdy volnější, než jsou dnes. Třebaže zároveň komplikovanější. Ani věkové rozdíly už nikoho nelimitují. Pokud nechce on sám vědomě podlehnout zbytkům přeživších společenských dogmat. Nevedu tady tyhle řeči, protože bych z toho měl mít nějaký prospěch. Navíc si nemyslím, že bychom byli v tuhle chvíli až tak daleko. Možná jsme mnohem blíž tomu, aby se z toho *jednoho drinku* stal hezký začátek. Což nevylučuje, že to ve výsledku může znamenat mnohem víc.“ Sleduju ho celou dobu se zaujetím. Dokonce s pootevřenou pusou, což si uvědomím pozdě. A když se ke mně nahně a políbí mě na tvář, zůstávám na chvíli nehybná.

„Pojďme to brát jako radost, pokud ti to tvoje smělost dovolí. Já si tuhle radost – být tu s tebou – pro dnešek dovolit chci, “ svěří mi svůj záměr.

Soustředím na něj pohled. „Jen pro dnešek?“ dovolím si vytrhnout ta dvě slova z kontextu. „Jako by to už zítra neplatilo,“ sklouznu pohledem někam za něj a po paměti zašátrám po skleničce s pitím. Ten drink je síla! Cítím, jak do mě teče a působí v hlavě.

„Platí všechno, co jsem řekl. Už na později mám plán,“ naznačí a nechá mě klidně v pokušení, kterému nedokážu odolat. „Jo, a jaký?“ Nedá mi má vrozená zvědavost. Přiložím si skleničku naposledy k ústům a napiju se. Potom ji odložím na barový pult. Miluju zvuk chrastícího ledu, poťukám a zaryju do něj koncem kovového brčka ještě několikrát. Ten zvuk mě natolik fascinuje, že úplně zapomenu, na co jsem se Richarda ptala.

On se ale namísto odpovědi zeptá mě: „Ještě jeden?“ Ukáže na mou prázdnou skleničku se zbytky ledu a tou samou rukou mávne na obsluhu za barem.

„Radši ne,“ řeknu a zavrtím hlavou dřív, než se na nás číšník stačí otočit. Moje nohy už teď tancují pod stolem. Co by se

mnou provedly dva takové míchané drinky? *Možná bych učila i ptáky lítat.*

„Když ty máš jedno pivo na večer, tak já jeden drink. Po měrem alkoholu na deci nápoje nejspíš vedu, ale co už... Jsme v baru vyhlášeném míchanými drinky. To nepopřeš!“ vyzvu ho k odsouhlasení. Zvedne ruku proti mně na důkaz, že se vzdává odporující odpovědi.

„S jedním pivem ale nevím, nevím, co bys tak mohl mít za plán *na později*...?“ Stočím k němu zrak a koketně se usměju. Při tom ukázu na zmizelou pěnu v jeho sklenici se zlatavým morkem, povytáhnou zvědavě obočí a sepnu rty těsně k sobě. Všimnu si, jak se tím nechal jednoduše přistihnout. Jeho tvář se zachvěla a lehce zčervenala.

Ač ta světla kolem všechno jinak zkreslují, jeho tvář – její přirozeně se obměňující rysy – je naprosto dokonalá.

To mi odvede myšlenky jinam, do hlubšího rozjímání.

Richard Stráský je pohlednej chlap, o tom žádná. Vysokej, statnej, ale ne silnej. Budí respekt, o tom taky žádná. Hádám mu něco přes čtyřicet. I když já se v odhadech na věk většinou pletu. Strávil rok v Anglii, má dva diplomy. Přednáší po světě. V Torontu získal před časem dokonce nějaké mezinárodní ocenění. Píše do časopisu Psychologie, který se každý měsíc válí na stolcích po chodbách fakulty. Jeho jméno tam stojí otištěno bez titulů a mě to pokáždý překvapí.

Ke studentům bývá hlavně zpočátku tvrděj, nekompromisní. Vyžaduje stoprocentní docházku a dochvilnost. Absence typu – ujela mi tramvaj, ráno mi nezvonil budík nebo náhlá bolest hlavy – neakceptuje. Rád diskutuje, ale krátce a věcně. Žádný zbytečný plkání o ničem. Je o něm známo, že si cení lidí, co se mu dokážou postavit a stojí si za svým názorem. Takzvané vlezdoprdelisty rychle prokoukne.

Má příjemný hlas i projev. O jeho osobním životě se toho moc neví. Snad má syna. Prý přibližně v našem věku. V kabinetě sedí sám, nesdílí ho s žádným z kolegů ani kolegyně.

Teď na mě civí a říká si, kam jsem to tak najednou *vzala roha*...

„Tak jakej teda?“ přeskočím z myšlenek zpátky k němu, abych samu sebe přivedla do ještě trapnější situace.

Richard se na mě zadívá, *jak to popsát*, nadmíru překvapeně. Už za další vteřinu se mu koutky úst rozjedou do stran a on se rozesměje. „Kdes teď byla, prosím tě? Počítám, že ne tady u mě?“ ptá se ve smíchu. „Si tu jako jak dlouho povídám sám pro sebe?“ Vrtí hlavou a směje se dál. Tak se mi aspoň povedlo něco, co asi dlouho nikomu, řeknu si pro sebe.

Dlouho neváhám a dám se do smíchu taky.

Když se na mě zadívá přes okraj sklenice a napije se, přiznám se ke slabý chvílce: „Promiň, byla jsem chvíli mimo.“

„To jsem si už stačil všimnout,“ zareaguje pohotově. Položí dopitou sklenici piva před sebe na pult.

Obsluha k nám ihned přiskočí, ale Richard chlápkoví za barem naznačí odmítavým posunkem, že si další nedá.

„Trochu jsem si tě rovnala v hlavě,“ vzhlednu mezitím k němu a přiznám *další barvu*.

„A jsem pro tebe dost rovnej?“ zeptá se opět pohotověji, než jsem čekala. Tím mě samozřejmě rozhodí.

„Víš, vono od přírody jsme každé tak trochu pokřivené,“ začne vysvětlovat. „Narodíme se s určitou náplní uvnitř a obalem navenek. Život nás může změnit. Vyrovnat nebo doplnit, kde co chybí. Ale možná ne tak, jak by se nám líbilo, nebo... jak by se líbilo těm okolo. Je nakonec lepší zůstat svůj. Zachovat si tvář.“

Všimnu si, že se po jeho straně uvelebují nová dvojice. Muž usedající vedle Richarda naznačí ústy pozdrav k nám oběma.

„Jsi rovnej dost,“ vrátím se k naší rozběhlé konverzaci. „Jenom mě napadlo, jak tě asi budu vnímat po dnešku ve škole. Bude to jiný? Co všechno se změní?“ Ptám se víc sebe, nebo jeho? Už delší dobu o něm vlastně přemýšlím jinak.

„Asi bych se měl přiznat. I já se na tebe dívám už nějaký čas *jinak*. Jako na takovou světlou tečku v tom mém převážně tmavém

životě. Minimálně ty poslední měsíce. A dneska na chodbě mi došlo, že to tak skutečně je a možná i proč to tak je.

Zkoušel jsem se přes tu hromadu myšlenek na tebe přenést. Dokud jsi dnes nedorazila do kabinetu. Tvářila ses vážně strachy bez sebe. Zní to příšerně, ale ten strach v tobě... Přitahuje mě víc a víc, až si ho chci kus strhnout na sebe. I teď, když se zachvěješ nejistotou, cítím každý pohyb uvnitř tebe, každé stáhnutí svalů, co ti brání i promluvit... Sílí ve mně pocit, že tě toho dokážu zbavit, ale zároveň mám strach, jestli nedělám přeci jen něco špatně. Netlačím na místa, která tě bolí,“ hlasitě vydechne a zadívá se na mě s určitými obavami. Jakoby s předtuchou, co může tohle naše setkání přinést do našich všedních životů. A tím mi odpoví na otázku.

Změní se toho hodně.

Následující pauza v řeči je nutná.

„V pondělí odlétám pryč a potřebuju odjet s vědomím, že tu mám do září všechno pořešeno. Pracovně i osobně,“ přeletí obsahem konverzace někam, kde si teprve hledám místo. Do budoucnosti.

Jsem v jeho životě nová. Nová takhle, jak tu sedím blízko něj.

„Tohle pondělí?“ zeptám se vzrušeně.

„Ano, do Lyonu. Na konferenci. Budu tam asi do konce července.“

„Cestuješ sám?“ Další všetečná otázka, ale důležitá.

„Poslední roky sám. A když nám to vyjde, tak aspoň jednou do roka se synem,“ pohladí mě zničehonic po tváři.

„Třeba bys mohla přijet?“ zkouší navrhnout. „Francie je krásná země. Hlavně jih. Ten bych ti mohl ukázat celej. Svýho času jsem tam pobýval celá léta,“ připomene si rád.

„Celá léta. Fakt?“ neskrývám údiv.

„Ano, s bývalou přítelkyní jsme hodně cestovali. Francie byla pro nás oba srdcovým místem, jih především.“ Vezme mě zase kolem ramen. O pár vteřin později sklouzne dlaní k mému pasu.

Dívá se mi přitom do tváře a nevím proč, nabyde dojmu, že mě jeho odpovědi znejistily.

„Máš syna? Jak je starej?“ dovolím si další zvědavost.

„Davida, ano. Je mu čerstvě dvaadvacet,“ odpoví s neskrývanou pýchou. „Teď se budeš chtít nejspíš zeptat, kde má matku a já manželku?“

Jasně že bych to ráda věděla.

„Jenom... pokud by ti to nevadilo?“ sklopím oči. *Co je mi vlastně po tom?*

„Je to minulost!“ odpoví stoicky. „Davidova matka se po dvou letech studií v Praze rozhodla vrátit domů, do Dánska, když byl Davidovi zhruba rok. Nedělala si starosti s tím, že by o tom měla někoho uvědomit dopředu. Byla mladá, oba jsme byli mladí a ji to táhlo zpátky. Nechtěla se vázat ani starat sama o dítě. Nechala mi ho tu. Tedy spíš mým rodičům. Ona i syn zůstali v kontaktu. Sofia sem jezdí na jeho narozeniny nebo David jezdí za ní, pokud může skrz školu a jiné povinnosti. Pravda je, že kdyby nám tehdy nepomohli moji rodiče, a za což jsem jim neskutečně vděčný, musel bych na čas se studiem seknout,“ dopoví větu a znovu mě pohladí, tentokrát po druhé tváři.

Přivřu oči, a jak je pomalu otvírám, zaznamenám jeho prudký nádech i výdech, což nemůže ukazovat na nic jiného než na obrat v rozhovoru.

„Ale už dost o mně.“ Lehce se ode mě odtáhne.

Tuším nezvratné.

„Něco bych se taky rád dozvěděl o tobě.“ A je to tady!

Skoro jako by mě polil ledovou vodou.

„Nemám vůbec tak zajímavý život,“ peru se s tou nepřímou otázkou na tělo statečně.

Richarda moje reakce nepřekvapí, přesto se pokusí zklidnit situaci. „Za sebou možná ne, ale před sebou určitě,“ mrkne na mě a já mu odpovím odmítavým posunkem hlavy. I moje oči úzkostně zaprosí, aby přešel zpátky k sobě.

Pochopil.

„Mohli bychom se pak projít po nábřeží. Proč si najednou tak... ztuhlá, Stelo?“ zeptá se sklíčeně. „Navíc, byl to jeden z těch plánů *na později*,“ přiznává s novými obavami v hlase.

Oční kontakt pro mě byl a je neudržitelné spojení. Vždycky z něho uhnu jako *první*.

Najednou mám strach, co všechno bych na sebe mohla prozradit. Třeba tu malou holku, *co si zažila něco, o čem nechťejí mnozí ani slyšet*.

Sedím vedle člověka, který má dva diplomy z psychologie. Moje minulost je v ohrožení vyzrazení. Dostal se ke mně až moc blízko. Zaměřuje se na psychopatologii a sociální psychologii, kam také soustředí svou vědeckou činnost.

Znepokojeně se zavrtím. „Odskočím si,“ řeknu nečekaně a náhle se postavím, až ho v té rychlosti od sebe odstrčím. Stáhnou si spodní lem šatů, který se mi po delším sezení lepí na stehna. Přitom vycouvám od baru a zahledím se na zdi kolem dokola. Pátrám po symbolických značeních, co mě nasměrují k toaletám. Když se konečně zorientuju, proběhnu poloprázdným parketem a zastavím se až u umyvadla v chodbičce před záchodovými dveřmi, kde si pustím proud studené vody do spojených dlaní a opláchnu si obličej.

„Proboha, to sis byla venku zakouřit, nebo co?“ pokusí se Richard o vtipnou narážku, když se k němu po dlouhých minutách vracím.

„Já nekouřím,“ ubezpečím ho. Přitom si uvědomím, jak na mě zírá. „Rozbilo se jim kohoutkový těsnění?“ Jeho pohled se zastaví na mém hrudníku. Přitom se sesune z barový židle a postaví se tak, aby mi udělal diskrétní clonu.

Podívám se na svá prsa a neubráním se hlasitému povzdechu. Jsem mokrá až ke kolenu. Chvilí ještě zvažuju, zda se nezakrýt rukama, protože to vypadá, jako by na mě za rohem chrstli kýbl vody. Nechci nic vysvětlovat, a tak se začnu smát. Jako blázen. A Richard taky.